

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет біології та лісового господарства
Кафедра ботаніки і методики викладання природничих наук

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ПСИХОЕДУКАЦІЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ
підготовки магістра
спеціальності 014 «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)»
освітньо-професійної програми (освітньо-наукової програми)
«Біологія, природознавство та здоров'я людини»

Силабус освітнього компонента
для денної форми навчання

Луцьк – 2024

Силабус навчальної дисципліни «Психоедукація здорового способу життя на уроках біології» підготовки магістра, галузі знань 01«Освіта»/ Педагогіка, спеціальності 014 «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)», за освітньою програмою «Біологія, природознавство та здоров'я людини»

Розробник: Фіщук Оксана Сергіївна, д.б.н., професор кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної:

_____ доц. Коцун Л.О.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

протокол № 1 від 6 вересня 2024 р.

Завідувач кафедри: _____ доц. Зінченко М.О.

© Фіщук О.С., 2024 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 «Освіта» /Педагогіка 014 « Середня освіта. Біологія та здоров'я людини » «Біологія,природознавство , здоров'я людини » «Магістр»	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1-й
		Семестр 1 ий
		Лекції - 10 год.
		Практичні-14 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота 88 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача (- ів)

ППФ Фіщук Оксана Сергіївна
 Науковий ступінь Доктор біологічних наук
 Вчене звання доцент
 Посада професор кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук
 Контактна інформація Fishchuk.Oksana@vnu.edu.ua
 Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Психоедукація здорового способу життя на уроках біології – предмет який пропонується для вивчення творчим та креативним, екологічно свідомим студентам, для формування у них знань про навички формування здорового способу життя в учнів старших класів. Це мотивація учнів до здорового способу життя, пояснення і практичне застосування методів і способів збереження і підтримки фізичного та психологічного здоров'я.

Освітній компонент «Психоедукація здорового способу життя на уроках біології» є вибірковим освітнім компонентом із спеціальності 014 «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)», що викладається у 1 семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).

2. **Пререквізити.** Викладання дисципліни базується на знаннях, отриманих у результаті вивчення шкільного курсу біології.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою вивчення освітнього компонента є формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок психоедукації та просвітництва щодо здорового способу життя в учнів, використання сучасних методів викладання для мотивації учнів дбати про здоров'я.

Завдання освітнього компонента:

- вивчення загальної картини розуміння поняття здоров'я та здорового способу життя учнів;

- вивчення факторів, що впливають на стан здоров'я;
- формування навичок психоедукації та просвітництва в учнів здорового способу життя на уроках біології і екології з використанням сучасних методів викладання.

4. Результати навчання (Компетентності) :

Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу фактів та аргументів в галузі біології, педагогіки і близьких предметних галузей.

ЗК 9. Здатність реалізовувати стратегію освіти сталого розвитку та екологізацію свідомості учнів засобами навчальних дисциплін.

Фахові компетентності

ФК 3. Здатність самостійно виявляти проблему і виконувати дослідження для її вирішення з використанням сучасних засобів навчання та інформаційно-комунікаційних технологій.

ФК 6. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, професійної мобільності та адаптації до нових ситуацій в якості вчителя біології, природознавства, здоров'я людини.

ФК 11. Здатність вести здоровий спосіб життя, впроваджувати здоров'язберігаючі технології у професійну діяльність для формування в учнів свідомого ставлення до власного здоров'я, здійснювати профілактику шкідливих звичок, забезпечувати необхідний рівень охорони праці та індивідуальної безпеки

Програмні результати навчання

ПРН 2. Застосовує у професійній діяльності сучасні наукові, освітні технології і методичні підходи для формування фахових компетентностей, визначає напрями модернізації освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, використовує передовий досвід вчителів біології.

ПРН 4. Слідує принципам широкого впровадження інформаційних технологій, засобів комунікації для підвищення ефективності навчання біології, природознавства та здоров'я людини.

ПРН 8. Демонструє екологічні знання у професійних і життєвих ситуаціях, здійснює просвітницьку діяльність серед населення для формування в них екологічного мислення і свідомості, ставлення до природи як унікальної цінності.

ПРН 12. Володіє теоретичними й методичними засадами організації занять здоров'язбережувальної спрямованості в закладах освіти, формує в учнів здоровий спосіб життя, пояснює гігієнічні основи раціонального харчування; здійснює профілактику травматизму і захворювань.

5. Структура освітнього компонента

Для студентів денної форми навчання галузі знань 01 «Освіта»/ Педагогіка, спеціальності 014 «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)», за освітньою програмою «Біологія, природознавство та здоров'я людини»

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Психоедукація здорового способу життя на уроках біології						
Тема 1. Поняття про здоров'я, його види і здоровий спосіб життя	21	2	2	16	1	РМГ/10
Тема 2. Складові здорового способу життя. Міфи про здоров'я і «процедури краси»	21	2	4	16	1	ДС/30
Тема 3. Алкоголь, тютюн, наркотики та інші шкідливі звички	22	2	2	16	2	РМГ/15
Тема 4. Місце психоедукації здорового способу життя у структурі уроків біології	22	2	2	20	2	РЗ/К/15
Тема 5. Сучасні методи викладання як ефективні засоби просвітництва у сфері здорового способу життя	24	2	4	20	2	ТР/30
Разом за модулем 1	120	10	14	88	8	100
Інше (вказати)						
Всього годин/Балів	120	10	14	88	8	100

Методи контролю*:
 ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/ кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ –

робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Перелік тем практичних занять та розподіл балів

для студентів денної форми навчання галузі знань 01 «Освіта»/ Педагогіка спеціальність 014 «Середня освіта. Біологія та здоров'я людини» освітньо-професійної програми «Біологія, природознавство, здоров'я людини»

№ з/п	Тема	Кількість годин	Методи навчання	Кількість балів
1	Види здоров'я та здоровий спосіб життя	2	РМГ	10
2	Складові здорового способу життя	2	ДС	15
3	Корисні і шкідливі «процедури краси». Чи завжди гарний = здоровий?	2	ДС	15
4	Вітаміни, дієтичні добавки користь чи	2	РМГ	15

	шкода?			
5.	Хвороби як наслідки шкідливих звичок	2	РМГ	15
6.	Кейс-метод як ефективний засіб просвітництва у сфері здорового способу життя	2	К	15
7.	Тренінг як ефективний метод формування навичок здорового способу життя	2	ТР	15
	Разом	14		100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

4. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Духовне здоров’я людини. Шляхи і методи його підтримки.
2. Психічне здоров’я людини. Методи підтримки. Всеукраїнський проект збереження ментального здоров’я Олени Зеленської «Ти як?»
3. Колаген. Чи корисна харчова добавка?
4. Алкоголізм як психологічна та фізіологічна залежність.
5. Наркоманія. Шляхи і методи допомоги.
6. Інтернет залежність. Психологічні та фізіологічні наслідки.
7. Ігрова залежність. Методи профілактики ігроманії.
8. Фасилітація як ефективний метод формування навичок здорового способу життя та його застосування на уроках біології.
9. Історія створення кейсів.
10. Пропаганда здорового способу життя.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Студент має своєчасно виконати і захистити всі практичні роботи. Пропущені практичні роботи повинні бути відпрацьовані і захищені у дні консультацій викладача згідно графіку. Оцінювання відбувається за шкалою підсумкового контролю. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Викладач і студент мають дотримуватись ст. 36 Закону України «Про освіту». Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну науково-педагогічну діяльність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної й наукової діяльності. Для перевірки завдань на унікальність рекомендовані програмні засоби <https://unichack.com/uk-ua/free-plagiarism-checker-online>. Списування під час модульного контролю, екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів)

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за іншою формою) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

V. Підсумковий контроль

Із освітніх компонентів, де формою контролю є залік, оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

Порядок проведення заліку повинен бути визначений у силабусі.

Питання заліку

1. Поняття про здоров'я, його види і здоровий спосіб життя.
2. Психологічне здоров'я: характеристика та методи підтримки
3. Фізичне здоров'я: характеристика та методи підтримки.
4. Соціальне здоров'я: характеристика та методи підтримки.
5. Складові здорового способу життя.
6. Міфи про здоров'я і «процедури краси»
7. Корисні і шкідливі «процедури краси».
8. Вітаміни, дієтичні добавки користь чи шкода?
9. Хвороби як наслідки шкідливих звичок
10. Місце психоедукації здорового способу життя у структурі уроків біології
11. Сучасні методи викладання як ефективні засоби просвітництва у сфері здорового способу життя
12. Кейс-метод як ефективний засіб просвітництва у сфері здорового способу життя
13. Тренінг як ефективний метод формування навичок здорового способу життя
14. Фасилітація як ефективний метод формування навичок здорового способу життя та його застосування на уроках біології.
15. Духовне здоров'я людини. Шляхи і методи його підтримки.
16. Флеш-моби як методи просвітництва щодо здорового способу життя
17. Відеофільми як приклади життя залежних людей
18. Алкоголізм як психологічна та фізіологічна залежність.
19. Наркоманія. Шляхи і методи допомоги.
20. Інтернет залежність. Психологічні та фізіологічні наслідки.
21. Ігрова залежність. Методи профілактики ігromанії.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси (літературні джерела, рекомендована література (основна, додаткова, Інтернет-ресурси) та інші джерела).

1. Фіщук О.С. Використання кейс-методу на уроках біології і екології у старшій школі (методична розробка). Луцьк; 2021. 56 с.
2. Фіщук О.С. Тренінг як ефективний метод на практичних роботах з біології і екології у старшій школі (методична розробка). Луцьк; 2022. 32 с.
3. Фіщук О. С. Методи біологічних досліджень, що використовуються на уроках біології у старшій школі (методична розробка) факультету. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 60 с.
4. Фіщук О. С. Використання методу фасилітації на уроках біології і екології у старшій школі (методична розробка). Луцьк; 2020. 28 с.
5. Фіщук О.С. Формування екологічної свідомості учнів старших класів на уроках біології і екології. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 36 с.
6. Коструба Н.С., Фіщук О.С. Психічне здоров'я в умовах кризи: монографія. Луцьк : Вежа, 2023. – 184 с.
7. Коцан І. Я., Ложкін Г. В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини / За ред. І. Я. Коцана.– Луцьк: РВВ. Вежа:Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2011. 430 с. <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/25834/1/psihologiazdorovia.pdf>
8. Толкунова І.В., Гринь О.Р., Смоляр І.І., Голець О.В. Психологія здоров'я людини/за ред. І.В.Толкунової.-Київ: 2018.-156 с. <https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/22315/1/%d0%a2%d0%be%d0%bb%d0%ba%d1%83%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b0 %d0%9f%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%8f%20%d0%b7%d0%b4%d0%be%d1%80%d0%be%d0%b2%d1%8f.pdf>
9. Фіщук О.С. Тренінг як ефективний метод практичної підготовки студентів-біологів. Психологічні перспективи. СХУ ім. Лесі Українки. Луцьк, 2020. Вип. 35. С. 148-161.
DOI: <https://doi.org/10.29038/2227-1376-2020-35-148-161>
10. Fishchuk O., Chmil N. Facilitation as an effective teaching method: a psychological approach. Significance of pedagogy and psychology in the modern world. "Izdevnieciba "Baltija Publishing" 2024. P. 223- 253. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-435-1-12>